

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

26 ianuarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti,

Judecători – Anatolie Țurcan, Nadejda Toma, Elena Cobzac și Victor Boico

judecând fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, Oficiul Central, Lilia Sîrbu, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 09 decembrie 2019, în cauza penală privindu-l pe

Ochișor Lilian xxxxx, născut la xxxxx, originar din s. xxxxx, r-nul xxxxxx și domiciliat în s. xxxxxx, r-nul xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 25.01.2019 – 10.04.2019;

Instanța de apel: 21.05.2019 – 09.12.2019;

Instanța de recurs ordinar: 25.05.2020 – 26.01.2021.

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința judecătoreiei Cimișlia, sediul Central din 10 aprilie 2019, s-a încetat procesul penal în privința inculpatului Ochișor Lilian xxxxx, învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal, deoarece există alte circumstanțe, care exclud urmărirea penală și tragerea la răspundere penală.

Cheltuielile suportate de organul de urmărire penală în sumă totală de 14071 lei au fost trecute în contul statului.

A fost hotărâtă soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că, Ochișor Lilian este învinuit în aceea că, la data de 03 ianuarie 2017, aproximativ la ora 17:37, fiind angajat în cadrul serviciului de pază particulară „ xxxxx” SRL în funcție de șofer auto, a

condus automobilul de serviciu de model „xxxxx” cu n/î xxxxx pe traseul R-3 Chișinău-Hâncești-Cimișlia-Basarabeasca, din or. Cimișlia în direcția mun. Chișinău, pentru prelucrarea sistemului de alarmă la ÎI „xxxxx”, situată pe str. xxxxx din or. Cimișlia împreună cu Mustață Victor, în calitate de agent de intervenție pază și ordine, deplasându-se cu viteză sporită, fără a lua în considerație condițiile și starea rutieră, ignorând astfel prevederile pct.45 subpct.1) lit. a, b, c, d și 2 din Regulamentul Circulației Rutiere (RCR), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.357 din 13.05.2009, care obligă conducătorul de vehicul să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a - starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, b - dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, c - starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii, d - situația rutieră, subpct.2 - care prevede că în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, cerințele pct.47 subpct.1 al RCR conform cărora, limitele maxime de viteză a vehiculelor pe drumurile publice sunt: a - în localități -50 km/oră, iar prin zonele rezidențiale și teritoriile adiacente drumurilor - 20 km./oră. În cazul în care siguranța traficului se garantează, această limită pe anumite sectoare de drum sau benzi de circulație/pentru unele tipuri de vehicule/ poate fi majorată până la - 80 km./oră, prin instalarea indicatoarelor 3.27 de semnificație corespunzătoare, - nu a manifestat prudență sporită și n-a redus viteza până la limita care i-ar fi asigurat securitatea circulației în situația concretă, nu sa isprăvit cu conducerea automobilului și a tamponat pietonul Nadelniuc Alexei xxxxx, a.n. xxxxx, locuitor al sat. xxxxx r-nul xxxxx, care mergea regulamentar pe partea carosabilă, cauzându-i vătămări corporale sub formă de traumatism asociat: traumă cranio-cerebrală deschisă cu plăgi pe cap, hemoragii sub piamater, în țesuturile și ventriculele creierului, traumă vertebromedulară cu fractura coloanei vertebrale cervicale între vertebrele 3 și 4 cu lezarea completă a măduvei spinării la acel nivel, rupturi a țesuturilor moi adiacente coloanei vertebrale și diastază între fragmentele coloanei de circa 6 -7 cm. cu infiltrări sangvine masive în jur, infiltrări sangvine în mediastin, în pulmoni, traumă închisă toracoabdominală cu fractura coastelor 1-2 din dreapta și stânga, a coastelor 6 și 7 dreapta și 7 stânga cu infiltrări sangvine în jur, ruptură a cupoletelor diafragmei, a splinei și ficatului cu circa 100 ml. de sânge în cavitatea abdominală, fractură închisă a ambelor oase a gambei stângi în treime distală cu formare de eschile osoase și dislocarea fragmentelor cu infiltrări sangvine în jur, plăgi, echimoze, excoriații, infiltrare sangvină cu formare de buzunar a țesuturilor moi pe coapsa dreaptă, care sunt periculoase pentru viață în momentul cauzării și conform acestui criteriu se califică ca vătămare corporală gravă, în urma cărora Nadelniuc Alexei a decedat.

La 13 martie 2019, avocatul Eșan Djema, în numele inculpatului Ochișor Lilian a înaintat o cerere, prin care a solicitat încetarea procesului în conformitate cu prevederile art. art.345, 350, 332 și 275 pct.9) Cod de procedură penală, pe motivul că

prin ordonanța procurorului ierarhic superior din 23 august 2017, (f.d.141-144, vol. I), prin care s-a anulat total, ca fiind afectată de vicii fundamentale ordonanța procurorului ierarhic inferior din 22 iunie 2017, de scoaterea de sub urmărirea penală a lui Ochișor Lilian și clasarea procesului penal, a fost adoptată în contradicție cu prevederile art.287 Cod de procedură penală în vigoare la momentul adoptării, cât și cu pct.56, 58 - 60, 68, 74 și 7 din Hotărârea Curții Constituționale nr.12 din 14.05.2015.

3.3. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apeluri de către:

3.1. Procurorul Oborocean Iurie, prin care a solicitat casarea sentinței contestate, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de judecată, în alt complet de judecată, cu menținerea încheierii instanței din 20 februarie 2019, prin care s-a dispus anunțarea în căutarea a inculpatului Ochișor Lilian.

În susținerea apelului înaintat, partea acuzării a indicat că, urmărirea penală, în cauza dată a fost pornită la 04 ianuarie 2017, de către organul de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție Cimișlia, în temeiul unei bănuieli rezonabile că a fost săvârșită infracțiunea prevăzută de art.264 alin.(3) lit. b) Codul penal, pe faptul încălcării regulilor de securitate a circulației și de exploatare a mijloacelor de transport de către cet. Ochișor Lilian, care conducând la 03 ianuarie 2017, aproximativ la ora 17:40, mijlocul de transport de model „xxxxx”, cu n/î xxxxx, în or. Cimișlia, str. Ștefan cel Mare, a tamponat pietonul cet. Nadelniuc Alexei, urmare a cărui fapt cel din urmă a decedat.

La data de 22 iunie 2017, procurorul în Procuratura raionului Cimișlia Alexandra Borodin a dispus scoaterea cet. Ochișor Lilian de sub urmărire penală, cu clasarea procesului penal, din motivul că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Prin ordonanța Adjunctului Procurorului General al RM, Igor Popa din 23 august 2017, s-a dispus anularea ordonanței procurorului în Procuratura r-lui Cimișlia, Alexandra Borodin din 22 iunie 2017, de scoatere a lui Ochișor Lilian de sub urmărire penală pe cauza penală nr.2017400002 și clasare a cauzei penale și expedierea cauzei penale nr.2017400002, procurorului-șef al Procuraturii raionului Hâncești, pentru organizarea efectuării în continuare a urmăririi penale de către organul de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție Hâncești și conducerea urmăririi penale de către Procuratura raionului Hâncești.

Procurorul ierarhic superior, verificând cu titlul de control ierarhic dosarul penal nr.2017400002, a constatat că hotărârea adoptată pe caz este afectată de încălcarea esențială a dreptului la viață și respectiv, reprezintă un dezechilibru evident între interesele victimei și necesitatea de a asigura eficiența sistemului de justiție. A fost neîntemeiat acceptată versiunea conducătorului automobilului cu privire la viteza de deplasare (50 km/oră) în momentul impactului, precum și concluzia expertizei auto tehnice că acesta nu dispunea de posibilitatea tehnică de evitare a tamponării pietonului folosind frânarea, în cazul deplasării cu lumina inclusă la faza scurtă.

A menționat că, organul de urmărire penală, a omis să stabilească viteza de deplasare admisă care să-i permită conducătorului mijlocului de transport oprirea în

siguranță și evitarea impactului cu pietonul, în condițiile de vizibilitate reală, stabilită în cadrul experimentului, ne luând în considerație faptul că conducătorul mijlocului de transport nu a întreprins careva măsuri pentru asigurarea siguranței în trafic, or, în condiții de vizibilitate redusă pe timp de noapte, acesta trebuia să aleagă așa o viteză, care i-ar permite să oprească în fața obstacolelor pe care le observă în limita vizibilității, care a fost stabilită în cadrul experimentului ca fiind de 17,5 metri la faza scurtă și 47,5 metri la faza lungă a farurilor.

De asemenea, organul de urmărire penală și procurorul, pentru motive neclare, au făcut abstracție de la cele stabilite obiectiv în cadrul cercetării la fața locului din 03 ianuarie 2017. Potrivit procesului-verbal respectiv, distanța la care a fost proiectat cadavrul de la locul impactului constituie 45 metri, ce indică la o forță de coliziune extrem de mare, care evident denotă faptul că viteza de deplasare era una sporită. Asupra acestui fapt indică și deteriorările din partea frontală a automobilului „Dacia” cu n/î AWA 725, care sunt destul de importante: bara de protecție față, capota, parbrizul, acoperișul, ceea ce denotă un impact extrem de violent.

La fel, organul de urmărire penală și procurorul de caz Alexandra Borodin au făcut abstracție de la faptul că automobilul „xxxxx” n/î xxxxx s-a oprit după impact la o distanță de aproximativ 62 metri, ceea ce la fel indică asupra faptului că viteza de deplasare a fost cu mult mai mare decât 50 km/h, declarată de învinuitul Ochișor Lilian, din moment ce potrivit raportului de expertiză nr.34/12/l-R-2487 din 03.05.2017, distanța de oprire în siguranță pentru automobilul „xxxxx” la viteza de 50 km/h este de 32 metri, ceea ce este cu 30 metri mai puțin decât distanța la care s-a oprit automobilul implicat în accident.

A indicat că, în cadrul urmăririi penale au fost obținute declarații ale martorilor, participanți la trafic pe aceeași porțiune de drum, care au indicat că aflarea victimei pe carosabil și care se deplasa neadecvat era vizibilă pentru conducătorii mijloacelor de transport, care au întreprins măsuri pentru a reduce viteza de deplasare și a evita tamponarea, ceea ce nu a realizat învinuitul.

Organul de urmărire penală nu a constatat dacă multiplele leziuni corporale, cauzate victimei și descrise în documentele medicale, puteau fi provocate la deplasarea automobilului cu viteza de 50 km/oră. La caz urma a fi dispusă o expertiză suplimentară, auto-tehnică și medico-legală, pentru a stabili mecanismul de producere a deteriorărilor mijlocului de transport în raport cu leziunile corporale cauzate persoanei tamponate, poziționării mijlocului de transport în momentul producerii accidentului și a victimei, unghiului de impact în momentul ciocnirii.

La fel, apelantul a invocat că, în ordonanța Adjunctului Procurorului General al RM, Igor Popa din 23 august 2017, de reluare a urmăririi penale, s-a indicat care anume norme materiale sau procesuale ale legislației în vigoare au fost încălcate în cadrul procedurii precedente și care au fost apreciate drept viciu fundamental precum și care au servit ca temei pentru declararea nulității ordonanței de scoatere a persoanei de sub urmărire penală, însă instanța de judecată nu s-a expus asupra acestor temeuri,

necătfînd la faptul că, obiectul examinării cererii de încetare a procesului penal adresate, este legalitatea emiterii ordonanței din 23 august 2017, de reluare a urmăririi penale pe cauza penală respectivă.

Apelantul a reținut că, nici într-un mod reluarea urmăririi penale pe acest caz, nu a afectat drepturile sau libertățile constituționale ale lui Ochișor Lilian, pe motivul că actul contestat nu este o hotărâre definitivă a organului de urmărire penală și aceasta este necesară pentru a clarifica explicit acțiunile acestuia.

Prin urmare, procurorul a stabilit că, ordonanța adoptată de procurorul Alexandra Borodin a fost afectată de viciu fundamental, iar reluarea urmăririi penale se consideră un act procedural legal de desfășurare normală a urmăririi penale, în cadrul căreia necesită a fi supuse verificării complete circumstanțele cazului, acțiuni ce nu afectează prin sine însăși careva drepturi sau libertăți constituționale și care sunt necesare într-o societate democratică și au un scop legitim de a asigura interesele justiției.

3.2 La 13 iunie 2019, procurorul în Procuratura raionului Comrat, Sîrbu Lilia a înaintat apel suplimentar, prin care a solicitat casarea integrală a sentinței, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Ochișor Lilian să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal la 3 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani, cu încasarea de la inculpat a cheltuielilor judiciare.

În motivarea apelului suplimentar înaintat, procurorul a indicat că soluția instanței, prin care a fost respinsă cerința procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată contravine normelor procesuale penale în vigoare.

Legiuitorul a expus suficient de clar în art.229 Cod de procedură penală obligativitatea suportării cheltuielilor judiciare de către condamnat, iar careva restricții de suportare a cheltuielilor judiciare de către inculpat legate de starea materială a acestuia nu au fost stabilite. Prin urmare instanța în conformitate cu prevederile normelor procesuale penale, urma să oblige inculpatul să recupereze cheltuielile judiciare suportate din contul statului.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 09 decembrie 2019, a fost respins ca nefondat apelul declarat de procurorul în Procuratura raionului Cimișlia, Oborocean Iurie, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1 În motivarea deciziei, instanța de apel a reținut că, instanța de fond a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și corect a conchis încetarea procesului penal în privința inculpatului Ochișor Lilian, învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal, deoarece există alte circumstanțe care exclud urmărirea penală și tragerea la răspundere penală.

Așadar, instanța de apel a constatat că, de către de către organul de urmărire penală Ochișor Lilian a fost învinuit în aceea că, la data de 03 ianuarie 2017, aproximativ la ora 17:37, fiind angajat în cadrul serviciului de pază particulară „Saturn

Bercut-Group” SRL în funcție de șofer auto, a condus automobilul de serviciu de model „, xxxxx” cu n/î xxxxx pe traseul R-3 Chișinău-Hâncești-Cimișlia-Basarabeasca, din or. Cimișlia în direcția mun. Chișinău, pentru prelucrarea sistemului de alarmă la ÎI „, xxxxx”, situată pe str. xxxxx din or. Cimișlia împreună cu Mustață Victor, în calitate de agent de intervenție pază și ordine, deplasându-se cu viteză sporită, fără a lua în considerație condițiile și starea rutieră, ignorând astfel prevederile pct.45 subpct.1) lit. a, b, c, d și 2 din Regulamentul Circulației Rutiere (RCR), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.357 din 13.05.2009, care obligă conducătorul de vehicul să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a - starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, b - dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, c - starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii, d - situația rutieră, subpct.2 - care prevede că în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, cerințele pct.47 subpct.1 al RCR conform cărora, limitele maxime de viteză a vehiculelor pe drumurile publice sunt: a - în localități -50 km/oră, iar prin zonele rezidențiale și teritoriile adiacente drumurilor - 20 km./oră. În cazul în care siguranța traficului se garantează, această limită pe anumite sectoare de drum sau benzi de circulație/pentru unele tipuri de vehicule/ poate fi majorată până la - 80 km./oră, prin instalarea indicatoarelor 3.27 de semnificație corespunzătoare, - nu a manifestat prudență sporită și n-a redus viteza până la limita care i-ar fi asigurat securitatea circulației în situația concretă, nu sa isprăvit cu conducerea automobilului și a tamponat pietonul Nadelniuc Alexei xxxxx, a.n. xxxxx, locuitor al sat. Ecaterinovca, r-nul Cimișlia, care mergea regulamentar pe partea carosabilă, cauzându-i vătămări corporale sub formă de traumatism asociat: traumă cranio-cerebrală deschisă cu plăgi pe cap, hemoragii sub piamater, în țesuturile și ventriculele creierului, traumă vertebromedulară cu fractura coloanei vertebrale cervicale între vertebrele 3 și 4 cu lezarea completă a măduvei spinării la acel nivel, rupturi a țesuturilor moi adiacente coloanei vertebrale și diastază între fragmentele coloanei de circa 6 -7 cm. cu infiltrări sangvine masive în jur, infiltrări sangvine în mediastin, în pulmoni, traumă închisă toracoabdominală cu fractura coastelor 1-2 din dreapta și stânga, a coastelor 6 și 7 dreapta și 7 stânga cu infiltrări sangvine în jur, ruptură a cupoletelor diafragmei, a splinei și ficatului cu circa 100 ml. de sânge în cavitatea abdominală, fractură închisă a ambelor oase a gambei stângi în treime distală cu formare de eschile osoase și dislocarea fragmentelor cu infiltrări sangvine în jur, plăgi, echimoze, excoriații, infiltrare sangvină cu formare de buzunar a țesuturilor moi pe coapsa dreaptă, care sunt periculoase pentru viață în momentul cauzării și conform acestui criteriu se califică ca vătămare corporală gravă, în urma căreia Nadelniuc Alexei a decedat.

Prin ordonanța procurorului în Procuratura raionului Cimișlia, Borodin Alexandra din 22 iunie 2017, s-a dispus scoaterea de sub urmărirea penală a lui Ochișor Lilian și clasarea procesului penal din motivul lipsei în acțiunile acestuia a elementelor

constitutive ale componenței de infracțiune prevăzute de art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal.

Prin ordonanța adjunctului Procurorului General, Popa Igor din 23 august 2017, s-a dispus anularea totală, ca fiind afectată de vicii fundamentale, a ordonanței din 22 iunie 2017, prin care procurorul în Procuratura raionului Cimișlia, Borodin Alexandra a dispus scoaterea de sub urmărire penală a cet. Ochișor Lilian și clasarea procesului penal în cauza penală nr.2017400002, cu reluarea urmăririi penale.

Instanța de apel a menționat că, potrivit prevederilor art.287 Cod de procedură penală în vigoare la momentul adoptării ordonanței, reluarea urmăririi penale se dispunea numai de către judecătorul de instrucție în temeiul demersului procurorului sau în cazul admiterii plângerii depuse împotriva ordonanței procurorului de încetare a urmăririi penale ori de clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire.

Mai mult, prin Hotărârea Curții Constituționale nr.12 din 14 mai 2015, prevederea legală prin care procurorul ierarhic superior era în drept prin ordonanța sa să dispună anularea ordonanței procurorului ierarhic inferior de scoatere a lui Ochișor Lilian de sub urmărirea penală cu clasarea procesului, a fost declarată neconstituțională.

Astfel, instanța de apel a menționat că, prima instanță corect nu s-a expus asupra fondului cauzei (vizavi de învinuirea adusă de procuror) din motivul încălcărilor admise de procuror, deoarece se încalcă grav drepturile succesivului părții vătămate, însă prejudiciul adus intereselor părții vătămate cauzat prin această încălcare, nicidecum nu poate fi recuperat prin încălcarea drepturilor inculpatului, prin aplicarea procedurilor ilegale.

Subsecvent faptelor supra redată instanța de apel a reținut ca fiind corect, la fel de a nu se expune pe fondul cauzei, deși s-a admis cererea de reluare a cercetării judecătorești, stabilindu-se existența erorile procedurale admise de organul de urmărire penală, or, la caz a fost emisă greșit ordonanța procurorului ierarhic superior din data de 23 august 2017, cu încălcarea normelor procesual penale care existau la momentul emiterii.

În același sens, instanța de apel a respins alegațiile apelantului din cererea de apel care se axează pe corectitudinea ordonanței emise la data de 23 august 2017, formulându-și apelul în baza actului emis greșit.

De asemenea, instanța de apel instanța de apel a considerat ca, fiind neîntemeiate și argumentele invocate de către procurorul apelant în partea soluției primei instanțe referitor la respingerea solicitării de încasare din contul inculpatului Ochișor Lilian, a cheltuielilor judiciare, menționând că prima instanță corect le-a trecut la bugetul de stat și a respins solicitarea procurorului în sensul declarat.

În acest sens, instanța de apel a notat că, prima instanță corect a ajuns la concluzia că în cadrul urmăririi penale nu au fost suportate careva cheltuieli judiciare care ar putea fi încasate de la inculpat, așa cum solicitantul efectuării expertizei este statul, în persona organului de urmărire penală. Prin urmare, obligația de suportare a cheltuielilor

pentru efectuarea constatării și expertizei o poartă anume statul în persoana organului de urmărire penală ca solicitant.

5. Procurorul, în temeiul art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, contestă decizia instanței de apel cu recurs ordinar, solicitând casarea acesteia cu remiterea cauzei pentru rejudecare, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

5.1. În argumentarea recursului procurorul menționează că:

- în cazul pronunțării unei sentințe de încetare, instanța de judecată trebuia să descrie fapta infracțională învinuită care a fost comisă de către inculpat și să dea aprecierea probelor prezentate de acuzare și cercetate în instanța de apel, ceea ce a omis să facă;

- temeiul pe care a fost încetat procesul penal nu a fost expus cu claritate și lipsesc aprecieri, din care s-ar deduce univoc concluzii referitoare la excluderea posibilității de tragere la răspundere penală a inculpatului, dar și dacă fapta infracțională de care inculpatul este pus sub învinuire a fost sau nu a fost comisă. *Astfel, acuzarea consideră că instanța de apel urma să facă o analiză probelor existente la materialele dosarului și să se expună asupra acestora;*

- ordonanță Adjunctului Procurorului General, Igor Popa privind reluarea urmăririi penale, și ordonanța de punere sub învinuire lui Ochișor Lilian nu au fost contestate de către partea apărării, nici în cadrul efectuării urmăririi penale și nici la finalizarea urmăririi penale;

- ordonanța Adjunctului Procurorului General al RM, Igor Popa din 23.08.2017, de reluare a urmăririi penale, a fost emisă în virtutea Legii cu privire la Procuratură și a Codului de procedură penală, care în detrimentul funcțiilor lui este obligat să controleze activitatea procurorului ierarhic inferiori, oferindu-le posibilitatea de a reacționa mai operativ și de a corecta eventualele încălcări de lege admise de ultimul. Respectiv, în cazul dat procurorul ierarhic superior, bazându-se de prevederile art.53¹ și art.287 alin.(4) Cod de procedură penală, stabilind că ordonanța procurorului Alexandra Borodin este afectată de un viciu fundamental, ceea ce duce la încălcarea prevederilor art. art.19, 254 Cod de procedură penală legal și corect a dispus reluarea urmăririi penale;

- este relevantă în acest caz și decizia Curții Constituționale din 29.03.2018 de inadmisibilitate sesizării nr.30g/2018 privind excepția de neconstituționalitatea a art. 52 alin.(2) pct.2), art.53/1 alin.(2) lit. d) și 299/2 alin.(1) pct.2) din Codul de procedură penală; a art.3 alin. (6) din Legea nr.3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură, în pct.20 se menționează că: potrivit dispozițiilor contestate, controlul actelor procurorilor ierarhic inferiori are loc în cadrul urmăririi penale (art.52 alin. (2) (în redacția Legii nr.66 din 5 aprilie 2012) și art.53¹ alin.(2) din Codul de procedură penală]. Astfel, Curtea reține că prin controlul ierarhic exercitat de către procurorul ierarhic superior se realizează doar un examen intern al actelor procurorilor ierarhic inferiori sub aspectul legalității acestora, care nu reprezintă *per se* un act de înfăptuire a justiției în sensul articolului 114 din Constituție și nici nu produce o imixtiune în

competența exclusivă a instanțelor judecătorești de a înfăptui justiția;

- prevederile contestate nu înlătură competența instanțelor judecătorești de a exercita un control de legalitate în privință rezultatelor controlului ierarhic, art.299¹ alin.(4) din Codul de procedură penală, stabilind în acest sens că ordonanța prin care procurorul ierarhic superior a soluționat plângerea poate fi contestată în fața judecătorului de instrucție». Toate aceste momente au fost lăsate de către instanța de apel fără aprecierea cuvenită;

- soluția instanței de apel, prin care a fost respins apelul suplimentar a procurorului privind neîncasarea cheltuielilor de judecată contravine normelor procesual penale în vigoare. Astfel, potrivit prevederilor art.227 alin.(1) Cod de procedură penală „cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal.” Potrivit alin. (3) a aceleiași norme „cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate”. Aliniatul (3) a normei indicate este o normă generală și nu obligă statul să suporte cheltuielile ci să le achite la momentul necesar pentru a facilita operativitatea acțiunilor organului de urmărire penală și pentru a nu condiționa termenul rezonabil prin încasarea cheltuielilor judiciare de la părțile în proces. Totodată legislatorul a expus suficient de clar în art.229 Cod de procedură penală obligativitatea suportării cheltuielilor judiciare de către condamnat;

- în situația, când art.229 alin.(1) Cod de procedură penală stipulează direct că inculpatul suportă cheltuielile judiciare, soluția instanțelor judecătorești de a respinge încasarea acestor cheltuieli este neîntemeiată, or procurorul în apelul declarat a făcut dovada cheltuielilor suportate de stat la efectuarea expertizelor judiciare;

- având în vedere faptul că legislația procesual penală nu stipulează careva restricții de suportare a cheltuielilor judiciare de către inculpat legate de starea materială a acestuia, instanța în conformitate cu prevederile normelor procesuale penale, urma să oblige condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare suportate din contul statului;

- instanța de apel în dispozitivul deciziei nici nu s-a expus asupra apelului suplimentar depus la 13.06.2019, de către procurorul Lilia Sîrbu, adică nu este clar se respinge apelul suplimentar sau se admite. În dispozitivul deciziei instanța s-a expus numai asupra apelului declarat de procurorul Iurie Oborocean.

6. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că, acesta urmează a fi admis din considerentele ce vor fi desfășurate în continuare.

Conform art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Reieșind din argumentele invocate de acuzatorul de stat, rezultă că acestea își găsesc reflectare în temeiurile pentru recurs prevăzut la art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, potrivit cărora, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Partea acuzării critică decizia instanței de apel din considerentul motivării deficitare și contradictorii a soluției pronunțate, evidențiind că la caz instanțele judecătorești inferioare au dispus eronat încetarea procesului penal în privința inculpatului Ochișor Lilian, învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal, pe motiv că există alte circumstanțe, care exclud urmărirea penală și tragerea la răspundere penală.

Având în vedere argumentele aduse în recurs, Colegiul penal lărgit reține că, potrivit art.414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă; în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant; dacă există circumstanțe atenuante și agravante; dacă probele corect au fost apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii; dacă infracțiunea a fost corect calificată; dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează că, hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că, nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă un temei de casare.

În corespundere cu art.384 alin.(3) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată.

Potrivit art.417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Verificând legalitatea deciziei atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, invocat și

de recurent, și-a găsit confirmarea în cauza dată, sub aspectul că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, ori motivarea soluției este expusă neclar, din următoarele considerente.

Astfel, Colegiul penal lărgit reține că, prin sentința instanței de fond, procesul penal intentat în privința lui Ochișor Lilian în baza art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal a fost încetat din motivul că există alte circumstanțe, care exclud urmărirea penală și tragerea la răspundere penală. Ulterior, rejudecând cauza, instanța de apel a menținut sentința, indicând că, prima instanță corect a încetat procesul penal din motiv că există o hotărâre a organului de urmărire penală de clasare a urmăririi penale în privința inculpatului.

Generalizând argumentările puse la baza soluției de încetare a procesului penal, instanța de apel a concluzionat că, ordonanța din data de 23 august 2017, prin care adjunctul Procurorului General, Popa Igor a dispus anularea totală, ca fiind afectată de vicii fundamentale, a ordonanței procurorului în Procuratura raionului Cimișlia, Borodin Alexandra din 22 iunie 2017, de scoatere de sub urmărire penală a cet. Ochișor Lilian și clasarea procesului penal, cu reluarea urmăririi penale, este nulă, deoarece contravine art.287 alin.(2) Cod de procedură penală, art.4 Protocolul 7 al CEDO și art.7 alin.(2) Cod penal.

Reieșind din textul ordonanței de reluare a urmăririi penale, menționate supra, în privința lui Ochișor Lilian, instanța de apel a identificat că „ *art.287 alin.(2) Cod de procedură penală, la data de 23 august 2017, acorda posibilitatea procurorului în astfel de cazuri, dacă ar fi apărut fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente a afectat hotărârea respectivă, de a depune la judecătorul de instrucție un demers privind anularea ordonanței procurorului ierarhic inferior din 22 iunie 2017 și reluarea urmăririi penale. Iar părțile au dreptul la înaintarea plângerii împotriva ordonanței procurorului de încetare a urmăririi penale ori de clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire, prin care în caz de admitere tot se dispune reluarea urmăririi penale. Procurorul ierarhic superior, ajungând la concluzia privitor la existența temeiurilor reluării urmăririi penale, nu a realizat opinia sa prin procedura procesual-penală legală existentă la data emiterii ordonanței din 23 august 2017*”.

La caz, Colegiul penal lărgit consideră că instanța de apel, la adoptarea deciziei, în mod pripit a acordat prioritate și autoritate a lucrului judecat, ordonanței de încetare și clasare a urmăririi penale din 22 iunie 2017, și nu a ținut cont că aceasta a fost anulată total și reluată urmărirea penală.

În acest sens, urmează a se reține faptul că, urmărirea penală, în cauza dată, a fost pornită la 04.01.2017, de către organul de urmărire penală al Inspectoratului de poliție Cimișlia, în temeiul unei bănuieli rezonabile că a fost săvârșită infracțiunea prevăzută de art.264 alin.(3) lit. b) din Codul penal, pe faptul încălcării regulilor de securitate a circulației și de exploatare a mijloacelor de transport de către cet. Ochișor Lilian, care, conducând la 03.01.2017, aproximativ la ora.17.40, mijlocul de transport de model

„xxxxx”, cu n/î xxxxx, în or. Cimișlia, str. Ștefan cel Mare, a tamponat pietonul cet. Nadelniuc Alexei, urmare a cărui fapt cel din urmă a decedat.

Prin ordonanța din 22.06.2017, procurorul în Procuratura raionului Cimișlia Alexandra Borodin s-a dispus scoaterea cet. Ochișor Lilian de sub urmărire penală, cu clasarea procesului penal, din motivul că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.(f.d.127-133 vol. I)

Prin ordonanța Adjunctului Procurorului General, Igor Popa din 23.08.2017, s-a dispus anularea totală a ordonanței procurorului în Procuratura raionului Cimișlia, Alexandra Borodin din 22.06.2017, de scoatere a lui Ochișor Lilian de sub urmărire penală pe cauza penală nr. 2017400002 și clasare a cauzei penale, cu reluarea urmăririi penale, retragerea cauzei penale de la organul de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție Cimișlia și transmiterea cauzei penale nr.2017400002 procurorului-șef al Procuraturii raionului Hâncești, pentru efectuarea în continuare a urmăririi penale de către organul de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție Hâncești și conducerea urmăririi penale de către Procuratura raionului Hâncești (f.d.141-144 vol.I).

Ad contrario, instanța de apel urma să țină cont că, la momentul examinării cauzei penale în instanța de judecată, ordonanța de încetare a urmăririi penale era de fapt o hotărâre anulată, pe când, referitor la ordonanța de reluare a urmăririi penale din 23.08.2017, nu există vreo hotărâre de anulare sau constatare a nulității acesteia, or, ordonanță Adjunctului Procurorului General, Igor Popa privind reluarea urmăririi penale, nu a fost contestată de către partea apărării, nici în cadrul efectuării urmăririi penale și nici la finisarea urmăririi penale.

Astfel, opinia instanței despre nulitatea celei din urmă ordonanțe, nu echivalează cu adoptarea unei hotărâri de constatare a nulității absolute a ordonanței respective sau de anulare a acesteia.

În continuare, Colegiul penal lărgit reține că, procurorul atât în apel cât și în recursul ordinar, a indicat că ordonanță Adjunctului Procurorului General, Igor Popa de reluarea urmăririi penale, a fost emisă în virtutea Legii cu privire la Procuratură și a Codului procesual penal, care în detrimentul funcțiilor lui este obligat să controleze activitatea procurorilor ierarhic inferiori, oferindu-le posibilitatea de a reacționa mai operativ și de a corecta eventualele încălcări de lege admise de ultimul.

Or, potrivit art.53¹ alin.(2) lit. b) a), d) Cod de procedură penală, procurorul ierarhic superior, pe lângă atribuțiile prevăzute la art.52 alin.(1) Cod de procedură penală, în cadrul urmăririi penale realizează următoarele atribuții pentru exercitarea controlului ierarhic superior: a) poate cere de la procurorii ierarhic inferiori, pentru control, dosare penale, documente, acte procedurale, materiale și alte date cu privire la infracțiunile săvârșite și la persoanele identificate în cauzele penale în care exercită controlul; d) anulează, total ori parțial, modifică sau completează, prin ordonanță motivată, în condițiile prezentului cod, actele procurorilor ierarhic inferiori și ale ofițerilor de urmărire penală.

Din ordonanța de reluare a urmăririi penale pe cauza penală nominalizată urmează că, procurorul ierarhic superior, verificând cu titlul de control ierarhic dosarul penal nr.2017400002, în special, sub aspectul Articolului 2 din Convenție pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, a constatat că hotărârea adoptată pe caz este afectată de încălcarea esențială a dreptului la viață și respectiv, reprezintă un dezechilibru evident între interesele victimei și necesitatea de a asigura eficiența sistemului de justiție.

La fel, în ordonanță s-au indicat normele materiale și procesuale ale legislației în vigoare, ce au fost încălcate în cadrul procedurii precedente și care au fost apreciate drept viciu fundamental precum și care au servit ca temei pentru declararea nulității ordonanței de scoatere a persoanei de sub urmărire penală, însă atât instanța de fond cât și instanța de apel nu s-au expus asupra acestor temeiuri, necătfînd la faptul că, obiectul examinării cererii de încetare a procesului penal adresate instanței a fost legalitatea emiterii ordonanței din 23.08.2017, de reluare a urmăririi penale pe cauza penală respectivă.

Totodată, Colegiul penal lărgit apreciază drept întemeiate argumentele procurorului prin care a remarcat că, “prin decizia Curții constituționale din 29.03.2018 de inadmisibilitatea sesizării nr.30 g/2018, privind excepția de neconstituționalitatea a art.52 alin.(2) pct.2), art.53/1 alin.(2) lit. d) și 299² alin.(1) pct.2) din Codul de procedură penală; a art.3 alin.(6) din Legea nr.3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură, în pct.20 se menționează că: potrivit dispozițiilor contestate, controlul actelor procurorilor ierarhic inferiori are loc în cadrul urmăririi penale [art.52 alin.(2) (în redacția Legii nr.66 din 5 aprilie 2012) și art.53¹ alin.(2) din Codul de procedură penală].

Astfel, Curtea reține că *prin controlul ierarhic exercitat de către procurorul ierarhic superior se realizează doar un examen intern al actelor procurorilor ierarhic inferiori sub aspectul legalității acestora*, care nu reprezintă *per se* un act de înfăptuire a justiției în sensul articolului 114 din Constituție și nici nu produce o imixtiune în competența exclusivă a instanțelor judecătorești de a înfăptui justiția.

Mai mult, prevederile contestate nu înlătură competența instanțelor judecătorești de a exercita un control de legalitate în privință rezultatelor controlului ierarhic art.299¹ alin.(4) din Codul de procedură penală, stabilind în acest sens că ordonanța prin care procurorul ierarhic superior a soluționat plângerea poate fi contestată în fața judecătorului de instrucție».

Colegiul penal lărgit accentuează că, deși la caz a fost constatat faptul existenței unor acțiuni procesuale comise cu abateri de către organul de urmărire penală, aceste acțiuni nu au fost contestate de persoanele cointeresate.

Respectiv, atât instanța de fond cât și instanța de apel au adoptat concluzii pripite în ce privește acordarea de legitimitate absolută și autoritate a lucrului judecat în privința primei ordonanțe, de scoatere de sub urmărirea penală și clasare a procesului penal.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit conchide că, temeiul pe care a fost încetat procesul penal nu a fost expus cu claritate și lipsesc aprecieri, din care s-ar deduce univoc concluzii referitoare la excluderea posibilității de tragere la răspundere penală a inculpatului.

În altă ordine de idei, Colegiul penal lărgit relevă că, potrivit practicii Curții Europene pentru Drepturile Omului, în hotărârea din 15.05.2018 *Mereuța v. Republica Moldova* - nr.64401/11, univoc se statuează că ”...*Obligația pozitivă prevăzută la articolul 3 din Convenție cere statelor să stabilească un cadru legal, în special prevederi legale eficiente, menite să prevină și să pedepsească săvârșirea infracțiunilor împotriva integrității individului aplicate de către persoane particulare.... cauza s-a încheiat fără ca făptașul să fie pedepsit, deoarece anchetatorii nu au respectat termenele prevăzute de Codul de procedură penală. Curtea nu a acceptat argumentul Guvernului... ”.*

Astfel, se rezumă că s-a constatat încălcarea art.3 din Convenție și reieșind din această practică, la judecarea cauzelor penale referitoare la încălcarea drepturilor fundamentale – la caz, dreptul la viață, instanțele naționale urmează să cerceteze dosarele inclusiv sub aspectele enunțate și să adopte soluții, prin care să fie respectate cu diligența drepturile atât ale persoanelor învinuite, cât și a părților vătămate.

Colegiul penal lărgit reiterează că, obligația instanțelor de judecată de a-și motiva hotărârea, face parte din setul de garanții stabilite pentru existența unui proces echitabil. Or, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art.6 al Convenției, s-a conchis că, o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal, (*Suominen v. Finlandei* (2003) § 37(2003), *Kuznetsov și alții v. Rusia* (2007) § 85).

Nemotivarea clară și concisă a soluției pronunțate de către instanța de apel, reprezintă prin sine neexaminarea fondului apelului de către instanța de apel, ce se consideră eroare de drept și este temei pentru recurs.

Mai mult, o decizie motivată oferă părții posibilitatea de a o contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrării justiției. Dreptul de a fi auzit, prin urmare, include nu doar posibilitatea de a prezenta argumente instanței, dar de asemenea obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse.” (*cauza Fomin vs Moldova* din 11 octombrie 2011, nr. 36755/06).

Reieșind din cele menționate, Colegiul penal lărgit conchide că, erorile de drept constatate supra se încadrează în cele prevăzute de pct.6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, deoarece instanța de apel, nu a respectat prevederile art.414 Cod de procedură penală, și ținând cont de faptul că, erorile comise de către instanța de apel nu pot fi reparate în instanța de recurs, decizia atacată urmează a fi casată, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art.436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să înlăture erorile constatate mai sus, ținând cont de motivele casării deciziei atacate și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art.417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, Oficiul Central, Lilia Sîrbu, casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 09 decembrie 2019, în cauza penală privindu-l pe ***Ochișor Lilian*** xxxxx cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată integral la **11 martie 2021.**

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Nadejda Toma

Elena Cobzac

Victor Boico